

մեակում երկրորդ անգամն է, որ երկրաշարժ է լինում. առաջին անգամ եղել է 1895 թվին և այնքան անշնան է եղել, որ շատերը չեն էլ զգացել. իսկ այս երկրաշարժը երկրաշարժն ահագին սարսափ ձևի վրա էր հասնում մեծ, մանաւանդ որ եթէ Բագուում տներն սկսեին փլուզ, ոչ մի մարդ չի ազատուի, որովհետև փողոցները նեղ, տները բարձր, մի քանի յարկանի են, իսկ բնակարանները բակերը անասնի՝ փոքր:

«Բագուական շաճախեցիք, որոնք Բագուի բնակիչները նշանաւոր մասն են կազմում, գուշակեցին, որ Չամախի ջրանցիկը: Հեռագրերը տուրի՛ն՝ պատասխան չկայ: Երեկոյան ժամը 5-ին խմբերով դիմեցին տեղիս «Կասպի» լրագրի խմբագրատունը, էլի անպատասխան մնացին: Հեռագրատան առաջ հարկւրաւոր մարդիկ, կանայք հաւաքուած շտապօղական (սրտնի) հեռագրեր էին ուղարկում և երկար ժամանակ պատասխանի սպասում: Բայց ի՞նչ:

Երեկոյան ժամը 7-ին Չամախու քաղաքացի Մէջադի-Մանդե-Բահախի-Օրլուց նահանգապետն ստացաւ հետեւեալ հեռագիրը. «Կասպուայ ժամը 12 1/2-ին (Բագուում տեղի ունեցող երկրաշարժից 20 րոպէ յետոյ) ուժեղ երկրաշարժը հիմնադրական արեց քաղաքին կէսը: Մարդկային զոհեր կան: Այլուսն են խանութները»:

«Այն շաճախեցիք, որոնք իրենց սուած հեռագրի պատասխանը չէին ստացել, շտապեցին կայարան: Բայց մեկնողներին մեծ սարը հետեւալ օրը Բերդամիլը կայարանից յետ դարձաւ, որովհետև պատային սայլակները և կառքերը չեն բաւել ցանկացող բոլոր մարդկանց փոխադրելու Չամախի: Այս անգամ ահագին հոսանք սկսեց կառքերով ուղղակի Չամախի: Կառքապանները դէպքից օգուտ քաղելով կառքի վարձը հասցրին 80 ր., մինչդեռ 15 րոպեով էին գնում առաջ (Բագուից Չամախի 115 վերստ հեռավորութիւն ունի):

«Նոյն օրը, գիշերուայ 7 օ. 58 րոպէին, նորից շարժուեց երկիրը, բայց նախկինից թեթեւ, և տեղի մինչև 10 վայրկեան: Այս անգամ Չամախուց ստա-

ցուեց զանազանի վարչութեան ուղղած հետեւեալ հեռագիրը տեղիս վարչութեան վրայ. «Դանաթանի շինութիւնը հիմնովին քանդուեց: Նահանգապետի օգնականը նոյն գիշերը ճանապարհուեց Չամախի շինութեալ օրը, փետրուարի 1-ին, նահանգապետի օգնականը տեղիս ուսուցիչականպետին Չամախուց հեռագրեց, որ շտապօղակ հաց, հագստեղէն և անկողիններ ուղարկեն, փողովօրդը մեղկ, անտուն ու քաղցած է: Քաղաքիս ուսուցիչականպետն եռանդուն կերպով հաց, թուխեցից հաւաքել տուեց մի վազոն հաց (600 պո.դ.) և ցերեկուայ ժամը 4 1/2-ի գնացքով ճանապարհեց Չամախի, որն այսօր, փետր. 2-ի երեկոյան միայն կարող է անդ հասնել: Նոյն օրը, նահանգապետի հեռագրից ընդ յետոյ, ստացուեց հայ բողոքականների քարոզչի հեռագիրը, որն ուղղել էր տեղիս բողոքականների պատուիրին: Ահա հեռագրի պատճէնը. «Հեռագիրս ստացուելուն պէս, ճանապարհուեցիք դիմեցիք թաղերու: Առաւօտեան ժամն 8 ից մինչև 10-ը, երկու ժամուայ ընթացքում, 1000 դիակ է հանուած վրատակներին տակից Մարդկային զոհերին թիւ չկայ: Զարուհակում են դիակները հանել: Կոհերը գլխաւորապէս մահմեդականներից են»:

«Աղէտի հետեւալ օրը, ժամը 3-ին, Չամախուց մի ձիաւոր թուրք հասաւ տեղս, որն աղէտից 3 ժամ յետոյ էր ճանապարհուել: Այդ թուրքին գտնելով հարց ու փորձի ենթարկեցի, որի խօսքերն տեղի ուղի չեն համարում առաջ բերել: «Առաւօտեան ժամն 8-ին շատ թեթեւ երկրաշարժ եղաւ, բայց ոչ որ նշանակութիւն չտուեց այդ ցնցմանը, որովհետև այդպիսի թեթեւ ցնցումները սովորական են և ամեն տարի մի քանի անգամ կրկնուում են: Ամեն որ գնաց իւր գործին, և մինչև ճաշ բոլորս էլ մոռացանք երկրաշարժը: Բայց ընդ յետոյ այնպէս ցնցուեց երկիրը, որ մի վայրկեանում քաղաքում տները փլուզին ամբողջ քաղաքի օդը լցրեց մէկ նման: Բարձրացան շները ունեցը, եղջիրաւոր կենդանիների աղիւղորմ բառաչիւնը: Մեր թաղերը (թրքաբնակ) բոլորովին կործանուեցին, մի հատ տուն չմնաց:

Քանդուեց Զումամէլիթը (թուրքերի կիւրակն օրեայ աղօթատունը, որն ահագին շինութիւն է) և քանի թուրքերից, շինութեան տակ մնաց միայն Լիւնը (ուսուցիչ): Թուրք երեխաներ է սովորեցնում հայոց ուսումնարանները փակուելուց յետոյ): Մեծ բազարը քանդուեց, 10 րոպէից յետոյ բարձրացաւ ահագին հրդեհ: Վերջինս սկսուեց այն խանութներէ, որոնց պէրըր ցրտի պատճառով մանրակն մէջ կրակ էին դրել և մեծ լամբ կախել տաք լինելու պատճառով: Երբ խանութները փլուցին կրակի վրայ և հրդեհ բարձրացաւ, ոչ ոք ուղարկութիւն չկարձեց. ուղղակի էր, առանց ոտնամանի, գլխարկի, շտապում էր տուն, ընտանիքից լուր իմանալու: Սակայն ոչ որ իւր տունը գտնել չէր կարողանում: Բոլորը քարոքեցին էին եղել, իսկ նրանք, որոնց յաջողուել էր փախչել, կին, երեխայ, ցրտից դողում էին, ապուշ դառած նայում էին բարձրացող փողոսն և ցնցում: Զատերն ուղղակի էին եղել, լեղուները կապուել էին: Հայերի թաղում մնացել է 30 տուն, որոնք չփլուցին, իսկ մնացեալները գետնի հետ հաւասարուած են: Ռուսաց եկեղեցին, գաւառական, գործանոցը տակն ու վրայ են եղած: Միայն հայոց եկեղեցին է անվնաս մնացել: Աղէտը սարսափելի էր. մայրն իւր երեխային, ամուսինը՝ իւր կնիքը, քոյրը՝ իւր եղբորը, հայրը՝ իւր որդուն թողած փախչում էին, կարծես իրար ուրացել, չէին ճանաչում: Դուրս թիւնը վատ է եթէ հաց չհասցնուի, քաղցից կրկնորոշուին: Հայաբնակ Քեռաշնի, Սաղիան և Մէյսարի գիւղերն աւերուած են: Ցնցումները շարունակուում են»:

«Բագուում սկսել են հանգսնակութիւն անել: Ցայտի բարեգործ Հ. Զ. Ս. Թաղին այսօր, փետրուարի 2-ին, 1000 ը. յանձնեց «Կասպի»-ի խմբագրութեան: Պ. Յ. Սպամեանը 50 պոպոզ հաց ուղարկեց, և այլք սկսեցին գնահատել օգնութիւններ հասցնել:

«Մոռացաւ յիշել, որ մի խումբ թափառաշրջիկ սրիկաներ կառքերով ճանապարհուեցին Չամախի դէպքից օգտուելու համար»:

Պեղումների ժամանակ սարսափելի պատկերներ են բացւում, որոնք ակամայ արցունք են խլում մարդու աչքերից: Օրինակ, բաղանիքներից մէկի պեղումների ժամանակ գտնուած է մի մեծած մայր, որը մի ձեռքով երեխային բռնած ծիծեղեցիկ տալիս, իսկ միւս ձեռքով իւր մազերն է եղել սանրելիս: Մի օրիշ բաղանիքի պեղումների ժամանակ գտնուած է մի ամբողջ խումբ, բաղկացած մի մօրից իւր չորս զաւակներին զրկած: Նրանք ամենքն էլ, ի հարկէ, մեռած էին: Յաճախ պատահում են մեռած կանանց խմբեր, որոնք, ըստ երևոյթի, ուզում են եղել զուրս փախչել բաղանիքից և խմբուել են դռների մօտ, ուր և մահը վրայ է հասել նրանց: Նրանց դէմքերի արտայայտութիւնը լի է սարսափով և տանջանքով: Հանդիպում են նաև մանկանց շուկ ջոկ դիակներ: Վերաւորուածները խիստ շատ են: Թիշիկները գայիս են. չինուած է ընդարձակ ժամանակաւոր հիւանդանոց և մի ուրիշն էլ սկսել են շինել: Դժբաղդաւոր վիճակաւ պառպանները բաւական չեն. դրամական մեծ օգնութիւն է հարկաւոր և որքան շատ, այնքան լաւ: Ցանկալի է, որ ուղղակուեն օգնական սանիտարական խմբիչը, որովհետև մեծ անհրաժեշտութիւն կայ: Բագուից հասաւ 12 ֆուրգոն հաց, բայց դա շատ քիչ է: Հրդեհը Չամախում առաջացել է շուռ եկած մանրակից և միլիոնների վնասներ է տուել. ասում են, որ այրուել է շատ գրքեր և բազմաթիւ ապրանք: Բաւական խիստ վնասուել են Չամախու մօտ գտնուած գիւղերը: Չամախուց 25 վերստ հեռու գտնուած մարազ գիւղից եկողները պատմում են, որ ճանապարհին հանդիպել են հրաբխային աննշան ժայթքումների: Չամախու ճանապարհով երկար ու մէկ ձգուած սայլեր են գնում փախչում են բնակիչներն իրենց ինչքը հաւաքած. նրանց մէջ քիչ վերաւորներ չկան»:

«Ռուս. գործ.»-ն ամենուրեք ցրել է հետեւեալ պատահական հեռագիրը Չամախուց. «Ի՞նչ տար է նկարագրել Չամախից երեք հազար տնից բաղկացած ամբողջ քաղաքը, բայց 20—30 տնից, բոլորովին կործանուած է. տները գարձւ են քարերի և հողի անձեկ կոյտեր: Փրատակներ չկան: Զիշտ թիւն առաջմ անկարելի է որոշել: Պեղումների ժամանակ գտնուած է մօտ ութ հարիւր դիակ. շատերն են մեռել բաղանիքներում. պեղումները կատարուում են սպանների հսկ դիմաւոր մասնաւոր անձեր էլ են պեղումները կատարում: Մի քանի բաղանիքներում, գետնի տակ երկու օր մնալուց յետոյ, գտնուեցին կենալի նշաններ ցոյց տուող վնասուածներ, դրանցից մօտը շուտով մեռան, միւսներին օգնութիւն ցոյց տրուեց. մի բաղանիքում, որտեղ գտնուած էր ինչ ուղի մնացածներ, մի հայր ճանաչեց իւր աղջկան, բայց նոյն րոպէին պատը փակ եղաւ, և նրանք տակը թաղուեցին: Բաղանիքի դիակները սոստիկ զարհուրեցին և կանգնած. փողոցներում թափուած են նաև կենդանիների լէշեր: Հրապարակուած ժամանակաւոր հիւանդանոց է շինուած: Անդաբում գործում են հինգ բժշկական ֆիլիզիքների հետ. անդամաւորում են ձեռները, ոտները, վիրակապներ են դրում. չըջապատը սարսափելի է: Ժամանակաւոր հիւանդանոցը պատգարակներ չունի և շինուած է ձեռաց: Խեղուածները բազմաթիւ են: Պակասում են վիրակապի պարագանքներ և բժշկական խնամատարութիւն: Բնակչութեան մեծամասնութիւնը փողոցի մէջ տեղ վրաններ, ալաշուխներ ու տաղաւարներ է շինել. տանջուում են ցրտից և քաղցից: Երկրաշարժները կրկնուում են, բայց թոյլ կերպով: Ով կարող գտնուի էր փախչում է Չամախուց, գտնելով իւր մարած ինչքը. Չամախուց մինչև Բագու և մինչև Բերդաւ միւր կայարանն ամբողջ ճանապարհին ձգուած են սայլեր զանազան իրողէններ:

Րով. հանդիպում են հիւանդներ և խեղանդամներ: Բագուում շատ խանութայրուեց: Սպարաբը տեղաւոր դեռ ևս այրում և մկում է: Զատերը զրկուեցին հարկւր հագարաւոր բուրբու կարողութիւնից: Այրուել են բաւականաչափ գոմարների առձեռն դրամներ: Վնասները միլիոններ են հասնում: Հարկաւոր է անյապաղ օգնութիւն, ոչի համար դիմում են ամբողջ Ռուսիային իրենց բոլոր կարողութիւնից և օջախից զրկուած դժբաղդ շաճախեցիները: Արձագանք տուէք, բարի մարդիկ, այս սարսափելի աղէտին. ամեն մի օգնութիւն որքան էլ քիչ լինի, օգտակար կը լինի նրանց համար և գէթ մի քիչ կը թուլացնի դժբաղդութիւնը: Ամբողջ ժամանակ աներեք փրկ. կան սպանուածներ և վիրաւորներ. մանրամասն տեղեկութիւններ դեռ չեն հաւաքուած: Ասում են, որ Չամախուց 25 վերստ հեռու գտնուած Մարազ գիւղի մօտ երեք տեղ հրաբխային ժայթքումներ են եղել, որոնք երկաւիս են եղել 12 վերստ հեռավորութիւնից իբրեւ երկաւիսական լուսաւորուած սիւն: Այդ հրաբուխները դադարել են»:

Բագուից փետրուարի 5-ին Չամախի է ուղարկուած երկրաշարժից վնասուածներին օգնող կոմիտեի միջոցներով գրուած հացի և ուրիշ անհրաժեշտ մթերքների երկրորդ տրանսպորտը: Նախ թարգմանաբար խմբուելով խորհուրդ կոմիտեի տրամադրութեան տակ է դրել երկու թիշիկ, գլխովեան սիւնը, մի ֆիլիզիք և մեծ քանակութեամբ վիրակապի պարագանքներ: Գոմիտեի իւր կողմից ուղարկել է երեք բժիշկ և չորս ֆիլիզիքներ: Բագուում և ողմ Սալանի դորապուղը Չամախի է ուղարկել օրստգական մի խումբ և կինսպական մթերքներ Չամախու դռքի վնասուած զինուորների համար, որոնց սպաները ընտանիքները մտադրութիւն կայ ժամանակաւորապէս տեղափոխելու Բագու: Կոմիտեի Գովապի կառավարչական թոյլտուութիւն է խնդրում սուրբարբութիւններ հաւաքելու կողմանան բոլոր քաղաքներում:

ԳՐԱՆԻԿԱՆ

Թիֆլիսի նահանգի աղուականութեան պարագլխի պաշտօնակատար Ի. Թուլա և Պետերբուրգից մի հեռագիր է ստացել, որի մէջ Թիֆլիսի նահանգի պաշտօնակալութեան պարագլու իշխան Ի. Զ. Միլերովը, հաղորդելով Չմբային պալատում ճաշի ժամանակ աղուականութեան պատգամաւորութեանը նորին Սեմուէլին Թագաւոր Գայսի ուղղած ուղղած Չամախուց հաղորդակցի անել ձեռնը ցնծազին ուղարկութեան և խնդրում են անյապաղ յայտնել նահանգի աղուականութեանը Թագաւոր Գայսի մեղ համար այնքան նշանակալից և սրբազան խօսքերը»:

— Թիֆլիսի քաղաքային խորհուրդն իւր առաջին կայ նիստում պիտի լսէ քաղաքային վարչութեան մի զեկուցումն այն մասին, թէ ինչ եղանակով Թիֆլիս քաղաքը կարող է օգնութեան հասնել Չամախու երկրաշարժից վնասուածներին:

— Փետրուարի 2-ին Սարունչում, «Վաստակ» նախահանգում, նմանապէս և Աղամեանի, Միլերովեանի և Թարխան-Մուրադովի նախահանգներում հրդեհից այրուել է 17 վիշկա, երկու ամբար և երկու աւազան, ընդամենը 59,000 ըրբ լու վնաս հասցնելով:

— Ներքին գործերի մինիստրութիւնը թոյլ է տուել Բագուում բանալու կանանց կտրու. Գլուրի նպատակն է դրական երեկոյթներ, մանկավարժական դաստիարակութիւններ սարքել և առհասարակ միջին դասակարգի կանանց միջոց տալ պարագայ ժամերն օգտակար

պի որոտը, երջանկութեան իղծերը, սիրոյ խօսքերը—այս ամենը լուկ երազներ են, և ես իմ առաջ լուկ հարթ, անապատացած տարածութիւն եմ տեսնում—տափաստանում չկայ ոչ մի կենդանի շունչ, իսկ հորիզոնը մօլոր է, սարսափելի...:

Ահա զանգը հնչեց...: Եկողը Պէտր Սերգէյիւն է: Երբ ձեռքը տեսնում եմ ծաւեր և իշոււմ, թէ ինչպէս ամառը նրանք կանաչում էին ինձ համար, ես չչնչում եմ:

—Ա՛հ, սիրելիներս:

Իսկ երբ տեսնում եմ մարդկանց, որոնց հետ անց եմ կացրել գարունս, թախծը և ջերմութիւնը պաշարում են ինձ և ես նոյնն եմ չչնչում:

Վաղուց էին հօրս միջնորդութեամբ նրան քաղաք փոխադրել: Նա փոքր ինչ ծերացել է, փոքր ինչ կղացել: Վաղուց է դադարել իւր սէրն արտայայտելուց. էլ դատարկ բանք չի դուրս տալիս, իւր պաշտօնը չէ սիրում, չգիտեմ ինչ հիւանդութիւն ունի, մի բանից յուսախաբուած է, կեանքի վրայ ձեռքը թափ տուել և անկամայ ապրում: Ահա նա նրստաւ բուխարու առաջ, լուռ կրակին է նայում...: Ես էլ, ինչ անիլքս չգիտեմ լուկ, հարցրել:

—Հը՛, ինչ կայ:

—Ոչինչ...—պատասխանեց նա:

Եւ դարձեալ լուռութիւն: Գրակի կարմիր լոյսը թուրքուտաց նրա տիւրը դէմքի վրայ:

Միտս ընկաւ անցեալը, և յանկարծ ուսերս դողողացին, գլուխս խռնարհեցաւ, և ես դառնապէս լաց եկայ: Ես սաստիկ ավստում էի ինքս ինձ, ավստում էր գալիս նաև այս մարդը, և անգուպ կերպով փափագում էի այն, որ

անցել էր և որ կեանքն այլ ևս մերժում էր տալ: Եւ այլ ևս աչքիս չէր երևում, թէ հարուստ և աղին եմ ես:

Եւ ջունքերս հուպ տուած բարձրաձայն հեկեկացի և շշնջացի:

—Աստուած իմ, Աստուած, կեանքս փչացաւ...

Իսկ նա լուռ նստած էր և չէր ասում «մի լաք» նա հասկանում էր, որ պէտք էր լալ և արդէն իսկ ժամանակն էր լալու: Ես նրա աչքերից տեսնում էի, թէ ցաւում է ինձ. ես էլ էի ցաւում նրան և նեղանում այս վիճակում անբարեկի վրայ, որ անդոր եղաւ ոչ ինձ բաղդաւորացնելու, ոչ էլ իրեն:

Երբ որ նրան ճանապարհ էի ձգում, նախասենեակում ինձ թուաց, թէ նա գիտմամբ մուշտակ հագնելը ձգձգում էր: Մի երեւա անգամ համբուեց ձեռքս և երկար ժամանակ լացակումած դէմքիս էր նայում: Գարծում եմ, թէ այդ միջոցին նա մտաբերեց փոթորիկը, անձերի շերտերը, մեր ծիծաղը, իմ այն ժամանակուայ դէմքս: Ուղում էր ինձ մի բան յետ, և ուրախ կըլինէր ասելու, բայց ոչինչ չասաց, հապա միայն գլուխը տատանեց և ձեռքս պինդ սեղմեց. Տէրը նրա հետ:

Նրան ճանապարհ ձգելուց յետոյ ես վերադարձայ առանձնասենեակս և նորից բուխարու առաջ նստայ գորգի վրայ: Գարժիւր կրակները մոխրով էին ծածկուում և մարել սկսում: Սառնամանիքն աւելի ևս դարձաւ բարձրաց պատահաններին և քամին մի բան երգեց բուխարու ծխնիւղով մէջ:

Ներս մտաւ աղախիւր և, կարծելով թէ ընած եմ, զարթեցրեց...

Ուսումնիկ

երբ վայելչաբար, խմբերգներ պատ-
աստելով ամեն տեղ իրենց միջավայրե-
անում, որով մի վսեմ ու սքանչալի պար-
տակաւնութիւն կատարած զլրինին աւ-
սգրդ, որի կոպէկներով սնուում և զար-
գանում են բարոյապէս և մտաւորապէս,
իւրիպաշարժը երախտագիտորէն ընծայե-
նով իրենց անձը եկեղեցւոյ սպասաւորու-
թեան, հեշտ և անոյշ խամամթիւն
սփռելու հայաքնակ դաւառների հոգևոր
անծաղիկ անպատի մէջ թէ հրգով և
թէ կնեզանք խաջով, որի կրօնադաւ-
թիւնը շատ և շատ զգալի է ամեն
տեղի:

Ն. Գ. Ս.

Բ Ա Ղ Ա Բ Ա Կ Ա Ն

ՀՈՂԱՆՈՒԹ

Ուորիտիսի «Exchange Telegraph»-ին
հաղորդում են, թէ մի կողմից հողա-
նալիկան կատարարութեան և միւս կողմից
Գրիգորի ու բո՛ւր պատգամարարների
միջև մի քիչ սառնութիւն է նկատուում
հաշտութեան բանակցութիւնների վերա-
բերմամբ հողանդիայի արած քայլի պատ-
ճառով: Հողանդիայի արտաքին գործերի
մինիստր Գիւլպերի միջամտութիւնը բո-
ւոր է յարուցել Գրիգորի և Լայպսի կող-
մից. Վերջիւս մինչև անգամ նկատուի է,
որ հողանդիայի մինիստրն իրաւունք
նոյնիք միջամտելու Տրանսկապի գործե-
անին և թէ նրա արած փորձը ոչ մի ար-
գարացում չունի: Ի նկատի ունենալով,
որ Հողանդիայի թէ կառավարութիւնն
և թէ թագուհին հաւանութիւն չեն
տալիս բռէրներին յամառ անհաշտու-
թեանը, շատ հաւանական է, որ Գրի-
գորի և գոկտոր Լայպսի տեղափոխուեն
Երևան, Պիզուս են նմաւապէս, որ տա-
րածաշնութիւններ են ծագել նաև բո՛ւր
պատգամարարներից ոմանց և գոկտոր
Լայպսի միջև նոյն խնդրի վերաբերմամբ:

ՀԱՐԱՆՈՒԹԻՆ ԱՔՐԻԿԱ

Այս օրերս անգլիացիները շրջապա-
տեցին Դեմախի,բայ չկարողացան նրան
զգրի բռնել: Այդ մասին հետաքրքրական
մանրամասնութիւններ է հաղորդում
Լոյվլեհնկից ուղարկուած մի հեռագիր,
որը տպում է Բերլինի Թերթերը մէջ:
Լոյվլեհնկի երկաթուղւոյ մի կայարան է
այն տեղում, որտեղ կտրում են իրար
Հէյլբորնից և Գրոնստադից Յովաննէս-
ուորդ տանող գծերը: Փետրուարի 5-ի
էջերը (ն. տ.) այդ կայարանի մօտ Ե-
ռեցին զանազան կողմերից շարժուող
անգլիական զօրախմբեր և ընդգրկեցին
իր ընդարձակ շրջան սկսած Հէյլբորն—
Երանկֆորտի բուլհարացիներից մինչև
բոնստադ—Լինդլէյի բուլհարացիների դի-
ւը: Այդ շրջանի վրայ ամբողջ գիշերույ
խթացքում շինուում էին հողաթմբեր
էկը միւսից 50 Եարդ հեռու և բոլորը
շաղկապանուած փշածածկ երկաթալա-
կներով: Անգլիական սրբէջ զօրախմբեր
ընտու էին կազմել թոյլ չտալու, որ
ռէրները մօտենան այդ հողաթմբերին,
ուսադէմին այդ զօրախմբերը շրջապա-
տեցին Հէյլբորն—Գրոնստադի ամբողջ
անապարհը, այդպիսով կազմելով մի
շրջ շրջան, որի կեդրոնում գտնուում էր
Լեւտով. Բոէրները հաշակաւոր զօրախմբ
ը գործը բաժանեց Գրիգորի խմբերի,
կի ինքը մի քանի մարդակցով դիմեց
Կպի Գրոնստադ—Լինդլէյի բուլհարա-
ցի դիմը: Այստեղ նկատելով, որ մի
եղ աւելի թոյլ է պաշտպանուած, նա
Կպի այդ կողմը բռնց տաւարի մի հօտ,
ը կտառտեց երկաթալարների ցանկա-
տար,սլացաւ խրամատների և հողաթմբ-
երի վրայով, իսկ տաւարի հօտի մէջ
էրդ անցած սլացաւ նաև Գեետն իւր
երկաթեայ հօտ միասին: Այսպիսով քաջ
բովարդ գուրս պրծաւ անգլիացիների
ընթեր: Հետևեալ շաբաթ շրջանի մէջ
ացած բո՛ւր զօրախմբերին ևս անշուսեց
այս պրծնել և փախչել, սակայն ոչ
անց Գրոնստաների. նրանք կորցրին

Типографія А. И. Петрова, Голос. пр., № 12 Телефонъ № 387